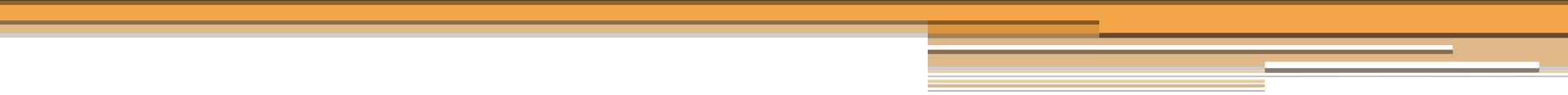

Eesti elukestva õppe strateegia 2020

Muutused õpikäsituses

Heli Mattisen
30. oktoober, 2013

Pildid Eesti ... haridusest 2013

Katteta ambitsioonid
Rivaalitsemine
Suletus
Vähene nõudlikkus
Vähene motivatsioon

Eesti hariduse kvaliteet maailmas konkurentsivõimeline

- Põhihariduse osas kinnitus PISA tulemustele
- Keskkharidusega noorte oskused samuti vaid 2-3 (7) riigis meist paremad
- Kõrgharidusega noortel osalenud riikide tugevad keskmised

		Funktsionaalne lugemisoskus	Matemaatiline kirjaoskus	Probleemilahendus tehnoloogiarikkas keskkonnas
Põhiharidus	16-29			
	30-49			
	50-65			
Keskkharidus	16-29			
	30-49			
	50-65			
Kõrgharidus	16-29			
	30-49			
	50-65			

 Eesti tulemus osalenud riikide keskmisest kõrgem

 Eesti tulemus osalenud riikide keskmisel tasemel

 Eesti tulemus osalenud riikide keskmisest madalam

Õppija = meie kõik

Õpetaja = kõik, kes viivad läbi õppetööd
lasteaedades, üldhariduskoolides, kutsekoolides,
kõrgkoolides, huvikoolides, vabahariduslikes
koolituskeskustes, täiendõppes

Koolijuht = kõikide õppeasutuste juhid

Õpikäsitus = arusaam õppimise olemusest, eesmärkidest, meetoditest, osapoolte rollist õppeprotsessis

GRÕK: Õppimine on õpilase aktiivne ja sihipärane tegevus, mis on suunatud tajutava informatsiooni mõtestamisele ja tõlgendamisele vastastikusel toimes teiste õpilaste, õpetajate, vanemate ja üldisema elukeskkonnana, toetudes juba olemasolevatele teadmisstruktuuridele.

Strateegiline eesmärk nr 1:

Muudatused õpikäsituses

Iga õppija
individuaalset ja sotsiaalselt arengut toetava,
õpioskusi,
loovust ja
ettevõtlikkust
arendava õpikäsituse rakendamine
kõikidel haridustasemetel ja -liikides

Muutused õpikäsituses

- 21. sajandi **õppija on aktiivne, motiveeritud ja ennastjuhtiv**: õppija oskab hinnata oma arenguvajadusi ja –võimalusi, valdab digitaalset kirjaoskust ning suudab iseseisvalt informatsiooni otsida, mõtestada, tõlgendada ja seostada, lahendada probleeme ja töötada meeskonnas.
- **Õppimine on tõhus**: õppe sisu ja maht vastab eesmärkidele, õppimisprotsessis kasutatakse tänapäevaseid tehnoloogiaid eelpool toodud eesmärkide võimalikult tõhusaks saavutamiseks.
- **Individuaalne lähenemine õppijale**: aidata toime tulla nõrgematel ning pakkuda väljakutseid võimekamatele läbivalt kõikidel haridustasemetel ja õppe liikides.
- **Koostöine õppimine ja õpetamine**: õpetajate ja tugispetsialistide meeskond ja õppimine meeskonnas, mis arendab muuhulgas üldpädevusi.
- **Hindamine toetab õppija arengut**: kokkuvõtva hindamise kõrval kasutatakse õppimise protsessis kujundavat hindamist.

Strateegilised meetmed

1. Õppe sisu ja mahu vastavusse viimine eesmärkide ja õpitulemustega kõigil haridustasemetel
2. Kujundav hindamine: õppija, kool
3. Õpetajate ja koolijuhtide kvaliteetne, eesmärgipärane, tõhus ja paindlik koolitussüsteem
4. Õpikäsituse rakendamist toetavate koostöövormide loomine ja toetamine
5. Metoodiliste kompetentsikeskuste väljaarendamine kahe ülikooli juures

1. Õppe sisu ja mahu vastavusse viimine eesmärkide ja õpitulemustega kõigil haridustasemetel

- Haridus- ja Teadusministeerium käivitab põhikooli ja gümnaasiumi riiklike õppekavade ainekavade sisu ja mahu analüüsi ning vajadusel muutmise.
- Kutse- ja kõrghariduse tasemel analüüsitakse õppemeetodite, auditoorse ja iseseisva töö, praktika mahtude, hindamismeetodite ning õppekava eesmärkide ja õpiväljundite vahelist sidusust ning pakutakse parimat rahvusvahelist kogemust arvestades välja ettepanekud muudatusteks.

2. Hindamispõhimõtete muutmine

- Riiklikus välishindamissüsteemis (riigieksamid, tasemetööd) pööratakse rohkem tähelepanu võtmepädevuste, probleemilahendusoskuse hindamisele ning ainetevahelisele lõimingle.
- Õppija võtmepädevuste arengu hindamisel kasutab õpetaja selleks otstarbeks välja töötatud hindamisvahendid.
- Õppeasutuse tulemuslikkuse hindamisel on eeldus kooli eneseanalüüsi läbiviibimine, mille rõhuasetus on õppe- ja kasvatusprotsessil, selle tõhususe ja tulemuslikkuse ning erinevate osapoolte rahuloluküsitluste tulemuste analüüsil. Välishindamisel antakse pädev tagasiside kooli eneseanalüüsi tulemustele ning koolipidaja toetab parenduste elluviimist.
- HTM töötab koostöös sidusrühmadega välja kvaliteedinäitajad, mis mõõdavad õppeasutuse õppe- ja kasvatusprotsessi tulemuslikkust, tõhusust ja osapoolte rahulolu.

3. Üldhariduskoolide, kutseõppeasutuste ja lasteaedade õpetajate ja koolijuhtide koolitussüsteemi arendus

- Õpetajakoolitusasutused arendavad välja strateegia eesmärgke toetavad ning praktilise tööga tihedalt integreeritud õpetajate esma- ja täiendõppekavad ning kasutavad tõhusaid õppemeetodeid ja paindlikke õppevorme, motiveerides õpetajaid omandatud teadmisi ja oskusi oma töös parimal moel rakendama.
- Riiklikul tasandil pakutakse kutseõppeasutuste õpetajatele täiendkoolitusi üld- ja erialaainete paremaks lõimimiseks, rõhutades võtmepädevuste omandamise tähtsust.
- Luuakse kutseõpetajate ettevõtetes stažeerimise süsteem.
- Koolijuhtide täiendkoolituse pakkujad seavad õppekavades kesksele kohale õppe-kasvatusprotsessi juhtimise ning uue õpikäsituse rakendamise.
- Õppeasutused loovad rohkem paindlikke võimalusi õpetajate ümberõppeks (uus ainevaldkond, haridustehnoloogi lisakompetents jms).
- Luuakse võimalused asuda õpetajaametisse läbi alternatiivsete õpiteede ja töökogemuse.

4. Õpikäsituse rakendamist toetavate koostöövormide loomine ja toetamine

- Haridus- ja Teadusministeeriumi käivitab programmi, mille raames toetatakse õpetajate ja õppeasutuste omavahelist koostööd ja üksteiselt õppimist läbivalt kõigil haridustasemetel. Kõrghariduse tasemel on eelkõige eelistatud projektid, milles osalevad ka rahvusvaheliselt tunnustatud välispartnerid.

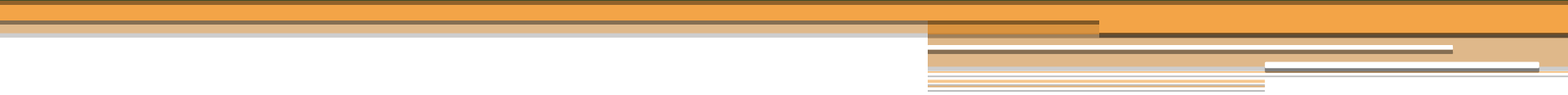
5. Kompetentsikeskuste väljaarendamine õpetajakoolituse eest vastutavate TLÜ ja TÜ juures

- tõhustada praktikat ja lõimida teoreetilised õpingud praktikaga;
- koondada parimad kogemused maailmast ja Eesti metoodiline oskusteave, analüüsida seda, levitada heade praktikate näiteid kõikidele Eesti haridusasutustele;
- pakkuda õpetajatele aine-, kutseõppe ja ülddidaktika alast nõustamist;
- pakkuda keskkonda uute innovaatiliste lahenduste väljatöötamiseks;
- algatada ja koordineerida ülikoolide ja koolide ühisprojekte ja uuringuid;
- viia läbi uuringuid lähtuvalt riigi haridusstrateegilistest prioriteetidest;
- õpikäsituse rakendamiseks kõrghariduses pakkuda kõrgkoolididaktika kursuseid, mille arendus toetub vastavale teadus- ja arendustööle ning mille valik on mitmekesine, arvestades erinevate õppijate ootuste ja vajadustega.

Mõned olulised näitajad

Näitaja	2008	2009	2010	2011	2012	Eesti 2020	EL sihttase 2020
Madala haridustasemega mitteõppivate 18-24 aastaste noorte osakaal (%)	14,3	13,9	11,7	10,8	10,5		<10%
Tippude osakaal	2006	2009			2012	2018	
Lugemisoskus	6,0	6,0				10%	
Matemaatiline kirjaoskus	12,6	12,8				16%	
Loodusteaduslik kirjaoskus	11,5	10,4				14,4%	
Madala funktsionaalse lugemisoskuse, Matemaatilise ja loodusteadusliku kirjaoskusega (PISA alla 2 taseme saavutanud) 15 aastaste noorte osakaal	2006 13,6 12,1 7,7	2009 13,3 12,9 8,3	-	-	-	2018 9% 8% 6%	<15%
Põhikoolist väljalangevus kolmandas kooliastmes.	0,9	0,6	0,5	0,5	-	<1%	
- poisid	1,2	0,8	0,6	0,6	-	-	-
- tüdrukud	0,5	0,3	0,4	0,3	-	-	-
Õppetöö katkestajate määr kutseõppeasutustes ja gümnaasiumites	21,3/ 0,9	23,6/ 1,0	28,5/1, 1	26,2/ 1,4	-	<20%/x	-

Eesti elukestva õppe strateegia 2020

**Pädevad ja motiveeritud õpetajad
ja õppeasutuste juhid**

**Heli Mattisen
30. oktoober, 2013**

Mõned olulised näitajad

Näitaja	2008	2009	2010	2011	2012	Eesti sihttase 2020	EL sihttase 2020
II Pädevad ja motiveeritud õpetajad							
Konkurss õpetajakoolituse õppekohtadele	-	-	-	-	-	Konkurss on kasvanud	-
Nooremate kui 30-a õpetajate osakaal	11,4	11,2	10,5	10,3	10,3	>12,5%	
Õpetajate sooline struktuur N/M				85,5/ 14,5	85,7/ 14,3	75%/ 25%	

Peamised arenguvajadused

- **Õpetaja elukutse atraktiivsus ning konkurss avatud kohtadele ja õpetajakoolituse esmaõppesse** peab suurenema, **õpetajate vanuseline ja sooline struktuur** tasakaalustuma.
- Arendamist vajavad **koolijuhi oskused koolimeeskonda kujundada ja õpetajaid nende professionaalses arengus toetada.**
- Kõrgkooli **õppejõudude tegevuse hindamisel** ei ole **õpetamine** piisavalt **väärtustatud**, hindamine on liialt teaduskeskne.

Strateegiline eesmärk nr 2:

**Pädevad ja motiveeritud õpetajad ja
koolijuhid**

Viia **õpetaja/õppejõu ja koolijuhi** töö
hindamine ja
tasustamine

vastavusse nende ametikohtadele esitatavate
nõuete ja
töö tulemuslikkusega

Strateegilised meetmed

1. Õpetajate keskmise töötasu tõstmine tasemele, mis tagab selle, et koolis töötamine muutub arvestatavaks valikuks parimatele.
2. Õpetaja/õppejõu töö hindamine ning tööpanusest ja tulemuslikkusest lähtuva tasumäära kehtestamine.
3. Üldhariduskooli ja kutseõppeasutuse juhi pädevusnõuete kehtestamine ja nende regulaarne hindamine.
4. Õpetajaameti populariseerimise programmide käivitamine

1. Õpetajate keskmise töötasu tõstmine tasemele, mis tagab selle, et koolis töötamine muutub arvestatavaks valikuks parimatele

- **Õpetaja keskmine palk vähemalt võrdne Eesti kõrgharidusega spetsialisti palgaga, et**

☹ Suurendada õpetajakutse atraktiivsust

☹ Luua ametikohale konkurss, mis võimaldab valida ametisse parimaid

☹ Võimaldada õpetajate töötasu diferentseerimist lähtuvalt töö tulemuslikkusest

2. Õpetaja töö hindamine ning tööpanusest ja tulemuslikkusest lähtuva tasumäära kehtestamine

- Täienduskoolituse pakkumine õpetajatele ning **kasutajasõbraliku eneseanalüüsi keskkonna loomine**, milles õpetajal on võimalik oma oskusi testida. Eneseanalüüsi keskkond lähtub õpetaja kutsestandardites kirjeldatud pädevustest.
- **Regulaarsete arenguveestluste läbiviimine õpetajaga**, kus rõhk on uue õpikäsituse rakendamisel. Koolijuht väärtustab individuaalset lähenemist igale õppijale, motiveerib õpetajat osalema kooli arendustegevuses ning õpetajakoolituse erinevates vormides.
- **Õpetaja töötasu määramisel** võtab koolijuht aluseks õpetaja töö tulemuslikkuse. Oluliste üleriigiliste erisuste vältimiseks õpetajate töö tasustamisel töötavad koolijuhtide (kutseõppeasutuste ja üldharidusekoolide juhid) ühendused välja õpetajate tööpanuse ja tulemuslikkuse hindamise mudeli ning rakendavad seda lähtuvalt oma kooli eripärast.
- **Kõrgkooli õppejõu töö** hindamisel arvestatakse rahvusvaheliste teaduspublikatsioonide kõrval **samaväärsena** tema poolt läbiviidava õppetöö tulemuslikkust ja selle rahvusvahelist mõõdet

2. Õpetaja töö hindamine ning tööpanusest ja tulemuslikkusest lähtuva tasumäära kehtestamine

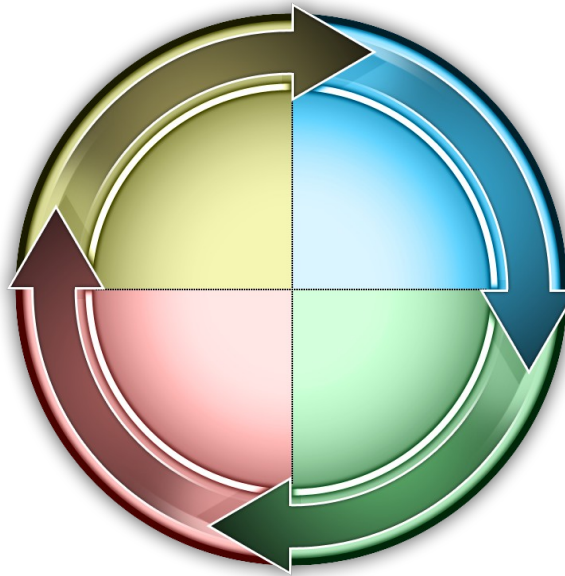
- Täienduskoolituse pakkumine õpetajatele ning **kasutajasõbraliku eneseanalüüsi keskkonna loomine**, milles õpetajal on võimalik oma oskusi testida. Eneseanalüüsi keskkond lähtub õpetaja kutsestandardites kirjeldatud pädevustest.
- **Regulaarsete arenguveestluste läbiviimine õpetajaga**, kus rõhk on uue õpikäsituse rakendamisel. Koolijuht väärtustab individuaalset lähenemist igale õppijale, motiveerib õpetajat osalema kooli arendustegevuses ning õpetajakoolituse erinevates vormides.
- **Õpetaja töötasu määramisel** võtab koolijuht aluseks õpetaja töö tulemuslikkuse. Oluliste üleriigiliste erisuste vältimiseks õpetajate töö tasustamisel töötavad koolijuhtide (kutseõppeasutuste ja üldharidusekoolide juhid) ühendused välja õpetajate tööpanuse ja tulemuslikkuse hindamise mudeli ning rakendavad seda lähtuvalt oma kooli eripärast.
- **Kõrgkooli õppejõu töö** hindamisel arvestatakse rahvusvaheliste teaduspublikatsioonide kõrval **samaväärsena** tema poolt läbiviidava õppetöö tulemuslikkust ja selle rahvusvahelist mõõdet

3. Üldhariduskooli ja kutseõppeasutuse juhi pädevusnõuete kehtestamine ja nende regulaarne hindamine

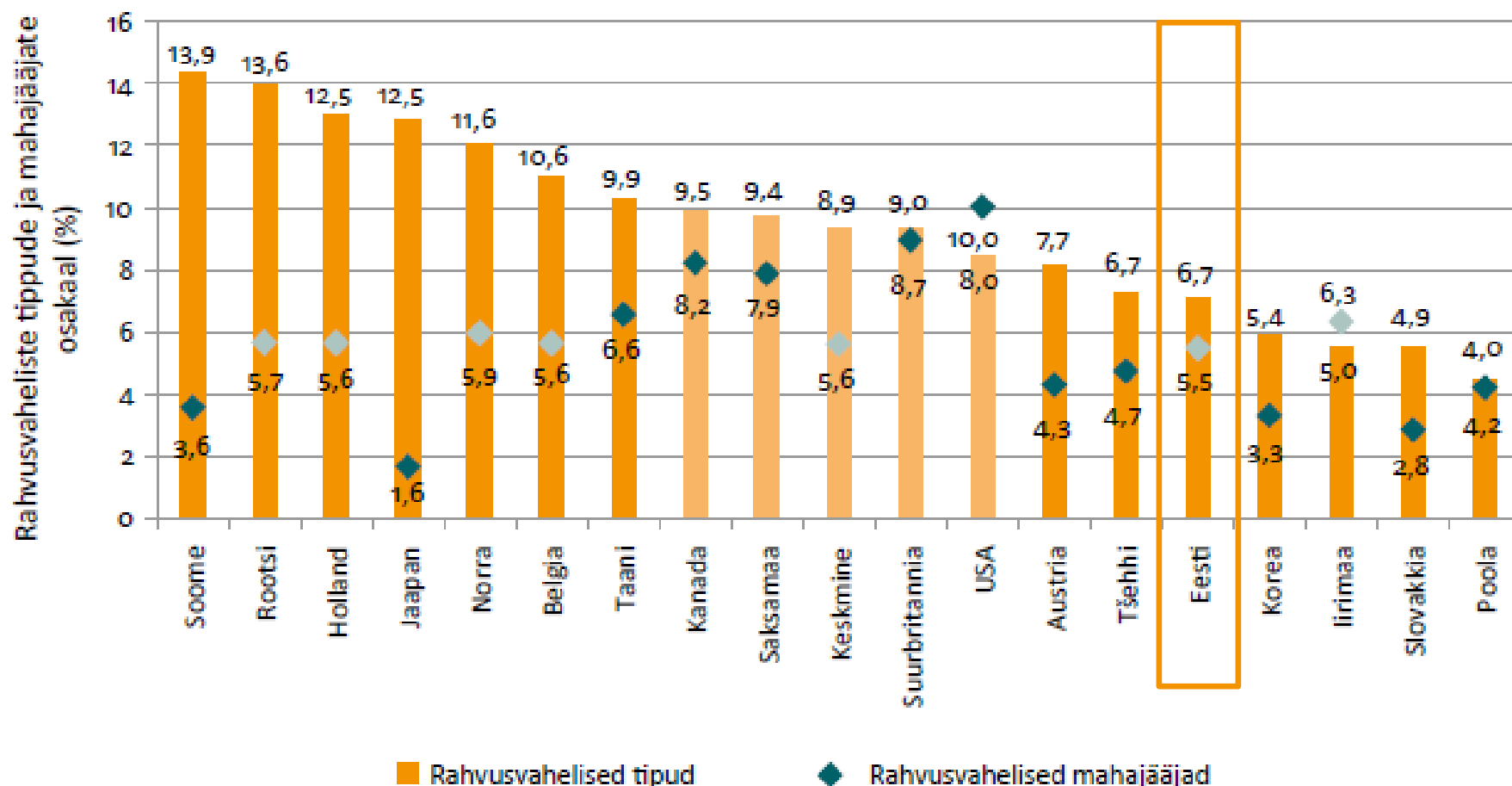
- Alus-, üld- ja kutseõppeasutuste juhtide ühendused ning koolipidajad töötavad välja ja HTM kehtestab **koolijuhi pädevusnõuded**, millest lähtutakse koolijuhtide värbamisel, töö tagasisidestamisele ning täiendõppe pakkumisele ja mis muuhulgas peavad silmas uue õpikäsituse rakendamise eesmärgi.
- Haridus- ja Teadusministeerium käivitab koolijuhtide järelkasvu programmi, kuhu valitakse konkursi alusel parimad kandidaadid.
- HTM korraldab koostöös koolipidajatega koolijuhtide regulaarse välishindamise süsteemi, mille raames antakse koolijuhile regulaarset professionaalset tagasisidet tema töö kohta lähtuvalt kooli tulemuslikkusest, samuti soovitusi täiendõppeks. Õppeasutuse juhi töö tulemuslikkuse hindamisel võetakse aluseks õppeasutuse kvaliteedinäitajad.

4. Õpetajaameti populariseerimise programmi käivitamine

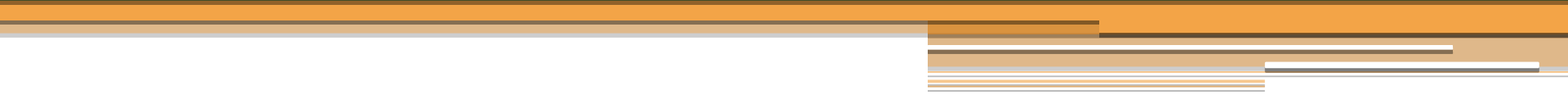
- Et õpetajaamet muutuks arvestatavaks valikuks nii noortele kui ka neile, kes kaaluvad elukutse vahetust

Kolmes oskuses maailma ülemise ja alumise 20% hulka kuulujad

Eesti elukestva õppe strateegia 2020

... esitlus jätkub